

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Égész évre 10 — kr.
Félévre 5 — " "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy órára 1 — " "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Kiadók: **HOFFMANN** és **KRONOVITZ**.

Hirdetési díj:

Nagy hasznos petit sorozat 5 kr. Nagyobb terjedelmű és több színes iratok alk. szerint jutányos áron vételek fel. Bélyeg: 1 min. den külön bejegyzéssel 30 kr.

Egy érdekes részlet Goluchowski exorzéjában.

Az embernek azért adta az Isten a szót, hogy gondolatját kifejezze.

A külügyminiszterek e szabály alól kivételt szoktak képezni, nekik azért adatott meg a szó, hogy gondolataikat eltkarják.

Csak a vaskancellár volt szóki-mondó; de annyira szokása a diplomá-cziának semmit mondva beszélni, hogy mikor ő mondani akart valamit, még akkor sem hittek neki.

Nagy érdekléssel hallgatták végig a mi delegátusaink a monarchia külügy-miniszterének alakilag perfekt semmit-mondást; és tudomást vettek sok oly-féléről, a miről nekik jórégén már tudomásuk volt, de még a hozzájuk nem hasonló egyszerű halandóknak is tudomása volt az egészről réges-rég.

Azonban mégis mondott valamit gróf Goluchowski, oly alakban, mely a diplomatikai előadásokban szokatlan: filozofált a miniszter és nem lehet tudni, hogy az a mit mondott, tulajdonképen csak egy filozófus elmékedése volt-e? retorikai virág volt-e? vagy tényleges irányjelzés?

Az anyagi jólét nagy problémáiról szólott a miniszter, s azt mondta, hogy »az a kíméletlen versengés, melylyel az emberi munkálkodás minden terén a tengerentúli államok részéről részben már ma találkozzunk, részben a közel jövőben szembeálunk, gyors és alapos védelmet igényel.«

Hozzátette, hogy az európai nemzeteknek »vallvete kell küzdeniök a közös veszély ellen« s a filozófus magaslátára emelkedve elmondta, hogy »a mint a XVI és XVII. század a felekezeti harczoké volt, a mint a XVIII. század a szabadelvűség eszméit hozta felszínre s a mint jelen századunkat a nemzetiségi kérdések körüli küzdelmek jellemezték, ugy a XX. évszázad a kereskedelmi politika terén való létküzdelen századának jelentkezik s egyesülten kell Európa népeinek sorakozniök, hogy létérdekeik megvédésében győzelmesen megállhassanak.«

Ha ezeknek a mondatoknak több jelentősége volt, mint valami elmefuttatásnak, akkor a jelentőség igen nagymérvű, mert a jelzett nyilatkozat nem jelenthet mást, mint azt, hogy Magyarország és Ausztria politikája oda irányul, hogy létrehozassék az európai államok gazdasági szövetezése a tengerentúli államok és kivált az amerikai Egyesült-Államok ellen.

Ha tényleg ide irányul külügyminiszterünk politikája, akkor valóban nagyszabású vállalkozásban vett ki magának vezérserepet, mely ha sikerülne, kímérhellen áldást tenne Európa földmiveléssel foglalkozó népére, bár erősen megtámadni a szabad kereskedelem elveit.

Azonban ez elvekről lemondtak már mindenütt, csak Angliában nem, minden állam védvámokkal veszi magát körül, még az Egyesült-Államok is, melyek ellen egész Európának szövetezését jósolja gróf Goluchowski, és minthogy az ő hivatása nem a jóslás, hanem a külügyi politika vezetése, fel kell tennünk, hogy politikája e szövetség létrehozatalára irányul.

Legfőképp a mezőgazdasági terményekre nézve lenne ez óriási fontosságú és ha létre jöhetne az európai szövetség, mely védvámokkal kizárná Európából az amerikai buzát, minden buzatermelő országnak s a földmivelésnek egyaránt óriási előnyére lenne e kizárás.

Nagy kérdés az, hogy lehetséges-e keresztül vinni ily szövetezetet, tekintve, hogy az európai államok nagyobb része bevittel egészíti ki évenkénti buzaszükségletét, ezek tehát nem tennék ki magukat egyhamar annak, hogy drágán kelljen népeiknek a kenyert megfizetniök a buzakivitelre hivatott európai államok javára.

Kivált nehezen tennék ki magukat annak a veszélynek, a mely rossz terméű évek alatt beáll, hogy szükségleteiket a kivívó európai államok ne legyenek képesek fedezni.

Vegyük például az 1897—98. évet, azt látjuk, hogy a bevételre szorult európai államokban 143 millió métermázsza buzahány mutatkozik az évi szükséglet fedezésére, holott a buzát kivívó államokban ugyanarra az időre csak 386 millió métermázsza buzafelesleg esik, tehát a kivitelre szorult államokban hiányoznék 1044 millió métermázsza buza.

Ha azt tekintjük, hogy a bevételre szorult államok Nagy-Britannia, Franciaország, Németország, Ausztria, Olaszország, Német-Álföld, Svájc, Belgium, Dánia, Svéd- és Norvégia, Spanyolország, Portugália, Európai Törökország és Görögország — e felsorolásból azt látjuk, hogy az államok nagy többsége az említett helyzetben van és nem látjuk be, hogy mikép fogna sikerülni külügyminiszterünknek elfogadtatni a megpendített eszmét az európai államok nagy többségének érdeke ellen.

De adna az Isten sikert neki! Ezzel hazánkunk oly szolgálatot tenne, a

melyhez az anyagi téren foghatót alig lehetne képzelni.

Kétségtelenül igen kivételes év az 1897/98-iki év; a rendes helyzet képe más; rendes években az európai államok kivitele 63 millió métermázsásra tehető, az 1888-ik évet véve, mint a normális helyzetet megközelítőt, s ugyancsak az európai államok rendes bevétele 73 millió métermázsásra (1888) tehető. A hiányt könnyen fedezné rendes években Kelet-India, Ausztrália, Egyiptom, s esetleg Argentina, Chili és Uruguay.

Lehetséges lenne tehát az Egyesült-Államok kizárása és ezzel kikerülése annak az óiási krízisnek, a mely a XX-ik században az európai mezőgazdaságot fenyegetni fogja.

Gondolt-e ezekre gróf Goluchowski, és sok másra, a mi egy hírlapi cikk keretét messze túlhaladja? Ezt nem tudom; de ha nyilatkozatai nem voltak egyszerű retorikai virágok, akkor gondolt rá; s ha igen, nagyon nagy fába vágta a fejszéjét.

Kossuth Ferencz.

BELFÖLD.

A magyar czimer és a zászló oltalma. Visontai Soma orsz. képviselő a képviselőház egyik legközelebbi ülésén — valószínűleg már ma — indítványt fog a Haz elé terjeszteni a magyar állam czimerének s a háromszínű magyar lobogónak oltalmazására készülő tjavaslat tárgyában. Visontait erre a legutóbbi fiúmei zavargások indítottak. Ilyen törvény alkotását feltétlenül szükségesse teszi az a körülmény, hogy a büntetőtörvénykönyvben nincs intézkedés a magyar czimer és lobogó megsértésének megtorlására.

Az orsz. képviselő választók. Az országgyűlési képviselő választók jövő évi névjegyzéke ellen beadott fölébbezések tárgyalását tegnap kezdte meg a kuria első polgári tanácsa. A tárgyalás több hétig tart, mert az egész országban beadott fölébbezéseket elintézik.

Magyarország önálló rendelkezése.

— A B. H. tudósítójától. —

nov. 23.

A kiegyezési provizoriumról rendelkező törvényjavaslat az osztrak birodalmi tanácsban holnap kerül második olvasásra, ami a magunk parlamenti terminológiája szerint az általános és részletes tárgyalással egyértelmű. Amint Beesből illetékes forrásból értesülünk, a magyar kormány tagjait biztosították róla, hogy a törvényjavaslat legfőjebb egy hét alatt keresztül fog menni a második olvasáson.

Ezt a terminust egész nyugalommal megfogja várni a magyar kabinet, mely a magáról és Magyarország szempontjából is elénk hajlatja, hogy a provizorium ügyét a monar-

chia másik államában szintén parlamentaris uton rendezték. De viszont azt is kijelentette a magyar miniszterelnök, hogy ez a varakozás nem terjedhet december első napjaia tul, midőn is mulhatlanul be kell nyújtania az önálló törvényhozási intézkedésre vonatkozó előterjesztését, máskülönbön kegyelemre szolgáltatná ki magát az ellenzéki pártoknak.

Ez az előterjesztés immar meg is van szerkesztve, egyszerűen annak dekretálásából áll, hogy a kiegyezési ügyekben a status-quo még egy évig fenntartatik, kivételével természetesen a kvóta-aranyának, melyre nézve a korona dönene ugyanily értelembenben.

Az osztrák kormány rendeleti uton tenne meg a magyar törvény tartalmával azonos intézkedést, még pedig — a birodalmi tanács elnapolása után — az alap-törvény sokat emlegetett 14-ik cikkelye értelmében.

A magyar kormányhoz közel álló körökben el vannak rá készülve, hogy az így módon való rendelkezés ellen, melyet az osztrák obstrukció győzelmének esetére egyedül tartanak lehetségesnek, heves támadást fog intézni a szélső ellenzék. De azt merőben kizártnak tekintik, hogy ez a támadás a képviselőházban obstrukciós jellegű legyen. Sokkal jobb véleményem van az ellenzéki pártok mindenikének hazafiasságáról semhogy ezt lehetségesnek tartanám, így nyilatkozott csak a minap is Bánffy br. miniszterelnök egy politikusközből álló társaságban, mely a további fejlemények kilátásait latolgatta az esetre, ha a provizoriumos javaslat nem menne keresztül a Reichsrathban a végső terminusig.

— Mi azt hisszük, hogy ebben aztán nagyon csalódik Bánffy báró!

Bánffy és Khuen-Héderváry,

Fiume egy köztisztelőben álló férfiatól kaptuk az alábbi értesítést, mely kétségtelenül kitűnő információk alapján egészen új világításban tünteti föl a fiumei bonyodalmat. Nem írunk hozzá egy sort sem a nagyérdemű levélhez, hanem adjuk úgy, amint kaptuk:

Fiume, nov. 21.

A magyar törvényeket életbe léptető kormányrendeletek közzétételük és így minden kétséget kizárólag megjelelték az az alap, melyen a megoldásnak be kell következnie.

Fiumében a fonák helyzet léha tánté-ésknél egyebet eddigéle nem eredményezett, a közvélemény pedig úgy az anyaországban, mint a magyar tengerparton a legfőbb szempontok tekintetében térsen informálva, helytelen irányba terelődött, úgy hogy ma egyébről nem is hallani, mint a Magyarország és Fiume közt való meg hasonlításról.

Mélyben bepillantva a dolgok lényegébe, a kérdés alapos megismerése után azon bar mindenkinek be kell látni, hogy itt egészen más államjogi konfliktusról van szó. Rörviden így lehetne felállítani a tételt: magyar ország harcza Fiuméért az 1868; XXX-i. törvények alapján a — horvátok ellen.

A magyar kormánynak, midőn fiumei akcióját megindította, első és legnagyobb küzdelme nem Fiumével hanem a horvátokkal, első sorban pedig Khuen Héderváry gróf horvát bannal volt.

Bánffy Dezső baronak az volt a szándéka, hogy a magyar törvényeknek Fiumében szándékolt életbe léptetésekor úgy amint ezt a törvény és a gyakorlat előírják, a törvényhozástól ker felhatalmazást.

A miniszterelnök nyílképpen nyilatkozott az égett a fiumei küéütségek előtt is, mely a nyaron nála járt és amelynek tagjai ezt a bejelenést kivétel nélkül orvendetes tudomásul vették.

Ha a kormány ezt a tervét megvalósítja s ennek sem magyar, sem Fiumei részről nem állott az útjában akadály, akkor a mostani kétségtelenül pillanatnyi helyzet már csak azért sem áthatott volna elő, mert Fiume a magyar országgyűléssel sőt mi több, a

szentesített törvénnyel kellett volna hogy szembeszálljon.

Hozy a magyar kormány ezt az egyenes utat mégis kénytelen volt odahagyni, annak az oka egyedül Khuen Héderváry Károly gróf a bán.

Bánffy Dezső báró kormányzásának első napja óta haragot tart a zágrábi kiskirály, akinek óhajtsai elég világosan nyilatkoztak meg az iránt, hogy a magyar kormányelnöki széket elfoglalja.

De a bán kiérletével csunya kudarcot vallott. Bánffy báró pedig ma is miniszterelnök és így érthető, hogy a gyűlölködés nem igen szűnt meg az idők folyamán.

Khuen-Héderváry gróf csakhogy nehézséget okozott a magyar kormánynak a fiumei kérdésben is mint sok mindenben a horvát vezérek álláspontjára helyezkedett és tudtára adta Bánffy Dezső bárónak, hogy ha Fiumével szemben törvényhozási intézkedést akarna fogantatosítani, akkor ő ez ellen kénytelen volna a felsőnél előterjesztéssel elni.

A magyar kormányt ez a nyilatkozat nem lepte meg. Attól a férfiatól, aki például olyan lenyegtelen kérdésben, mint a halászati törvény, azt a felfogást hangoztatta, amit Sár csevicsék kiabáltak, hogy t. i. a folyam partjától egy kilométernyi szélességben a halászati jog Horvátországot illeti s csak aztán következnek Magyarország, nem is lehetett más viselkedést várni.

Bánffy minden áron kerülni óhajtotta a Horvátországgal való üszetüzést, lemondott a törvényhozási segédletéről és nehogy újra alkalmat adjon a horvátoknak, hogy Fiumére való állítólagos jogait hangoztathassák, kormányrendelet utján intézkedett.

Mert a horvát armánynak nem ez a legelső megnyilatkozása.

Ismeretes, hogy 1883-ban a magyar és fiumei regnikoláris reputáció, melynek pedig Gelleics Miklós is tagja volt, tökéletesen egyetértett és csak a horvátok vétője akadályozta meg, hogy a Bach-korszakból fennmaradt provizoriumot meg nem szüntették.

A horvát ban a 68-ki törvényben lefektetett elvre hivatkozik, éppen azért talán időszerű, ha a 83-ki regnikoláris bizottságnak Falk Miksa által szövegezett idevágó véleményét felújítom:

Horvát-Szlavonországnak nyilván a törvényhozási intenczióinak ellenére egyenesen a kezébe tételeit le a hatalom, hogy vonatkozása által a fiumei ügy még a függőben levő részleteinek rendezését mindörökké lehetetlenné tegye.

Khuen-Héderváry gróf magyar ember ugyan, de eszelekedeteivel azt a horvát felfogást protegálja, mely már két ízben útját állotta Magyarországnak és Fiume egyöntetű akaratainak.

Sajnos, hogy az 1868-iki törvény végzetes tévedése következtében ez megtörténhetett, — holott a horvátok erőlködését már Andrássy Gyula gróf leszállította a kellő fokra akkor, amikor 1869-ben kijelentette, hogy ama kérdés: hová tartozik Fiume, sem alami, sem becsületbeli szempontból többé nem létezik.

Khuen-Héderváry grófnak úgy az állami, mint a becsületbeli szempont azt parancsolná, hogy a magyar kormány nehézséget feladja lehetőleg megkönnyítse, sőt szerény tehetése szerint elő is segítse: e helyett azonban levonult ide Abbáziába — pihenni, nyilván, hogy közletről gyönyörködhessek eredménydus munkásságának sikereiben.

De rövid idő múlva újra békeség lesz a magyar tengerparton. Héderváry remélhetőleg gyógyultan, de egy csalódással gazdagabban fog visszatérni zágrabi rezidenciájába, ha ugyan visszatér.

A fiumeiiek pedig csakhamar felismerik a veszedelmet, melynek a magyar kormány elejét vette és okvetlenül méltányolni fogják Bánffy eljárását, mert mindnyájan jól tudják, hogy Fiume ügyének végleges rendezését, amit minden fiumei hön óhajt, tisztán és egyedül a horvátok akadályozták meg ezelőtt is — most is.

KULFÖLD.

A merzini konfliktus. Berlinből írják: A Novoja Vremjával szemben, mely azt állította, hogy Ausztria-Magyarországnak Törökországgal való konfliktusa alkalmával az utóbbi reményességét az új német nagykövetnek, — Marsehallnak közbelépésébe vetette, ma este a Norddeutsche Allg. Ztg. azt a hivatalos kijelentést teszi, hogy Németország Berlinben is, Konstantinápolyban is energikusan támogatja Ausztria-Magyarországot.

Badeni utódja. Megkezdődött a Reichsrathban a nagy parlamenti ütközet a kiegyezési provizoriumért. Nagynak és elkeseredettnek érkezik ez a harc, de azért bizonyos, hogy a provizoriumról szóló javaslat keresztül fog menni. A harcznak azonban mégis lesz egy halottja és ez Badeni miniszterelnök. Mint értesülünk, Badeni — ha csak rendkívüli esemény nem lép közbe — még ez év folyamán megvált állásától. Utódjául Welsersheimb gr. osztrák honvédelmi miniszter van kiszemelve, aki a jövő jubilaris évre átmenetül hivatalnok miniszteriumot fog alakítani.

Vér az osztrák képviselőházban,

— Budapesti levél. —

nov. 24.

Véres zavarba fult bele a mai osztrák képviselőházi tárgyalás. A provizoriumra hirdetett gyűlést dulakodások és véres verekedések tették lehetetlenné.

Voltot leteperték. Schönerev az elnöki csengettyűt az elnök kezéből kiragadta és a terembe messze eldobta. Általános dulakodás között a miniszterek a teremből kifutottak s az ülést felfüggesztették.

Szűnet után ismételtlen megrohanták az elnöki emelvényt, a csengettyűt újból elragadták és összetörtek, aztán általános dulakodás támadt, melyben egyes képviselők kést ragadtak s úgy rohantak egymásra. A véres gyűlést az elnök elnapolta.

Igy kezdődött meg ma délben és délután a provizorium tárgyalása Ausztriában. Az ellenzék fel, hogy a kormány és az elnök egy államsínyre készül, mikor egyszerűen kijelentik, hogy a javaslat el van fogadva. Ez teszi izzóvá a szenvedélyeket. Mindenki meg van róla győződve, hogy a provizorium a kormányos formában nem megy B e c s b e n keresztül.

De egyttal azt is hiszik, hogy feltréve az alkotmány formáit és követelményeit, a javaslatot elfogadtatni jelenti ki. Ebből azonban további bonyodalmak fognak keletkezni. Az ellenzék egyik organuma, a Neues Wiener Tagblatt ma erre vonatkozólag a következőket jelenti:

Az obstrukció csakis a jog és igazság terén akar megmaradni, az tehát teljesen védetlen az ilyen jogserésekkel szemben, s így természetesen azt sem akadályozhatja meg, hogy valamely önként választott időben az elnök ki ne hirdesse, hogy a kiegyezési javaslat elfogadtatott. Azt azonban minden esetre el fogja érni az obstrukció, hogy a képviselőház döntése nem létesülhet jogosult módon és nem fogja alapját képezhetni egy alkotmányos és érvényes törvényhozási aktusnak.

Magyar politikai körökben szintén énkén vitatják azt a kérdést, hogy az alkotmány eklatans megsértésével létrejött provizoriumot elfogadhatja-e Magyarország alkotmányos elnevezésnek, minőt a 67-iki törvény megkövetel. Az elnöki enunziációival létrejött törvény épp oly kevésé alkotmányos, mint a császári rendelet, mely utóbbinak legalább az az előnye van, hogy őszinte és egyenes. Így tehát a magyar parlamentben is nehézségek fognak támadni az osztrák provizoriumnak alkotmányos elnevezésére vonatkozó esetében.

Értesüléseink a mai gyűlés lefolyásáról a következők:

104 szónok.

A képviselőház mai nagy eseményéhez a képviselők majdnem teljes számmal jelentek meg.

Az ülés 11 órára volt hirdetve, de már háromnegyed 11 órakor a képviselők nagy számmal az elnöki iroda elé vonultak, hogy szólásra jelentkezzenek. Ararhamovicz elnök szobája kicsinek bizonyult, úgy hogy a szárny ajtókat is ki kellett nyitni, de még így is az előszoba is megtelt szónokokkal.

Miután sokan jelentkeztek egyszerre és így a sorrendet nem lehetett megállapítani, sorsuzással kellett döntenie a szónokok sorrendje fölött.

Érdekes jelenet játszódott le a midőn Roser, a ki tudvalevőleg a kis lottó ellen küzd, a 70-es számot húzta.

Több képviselő erre rögtön kijelentette, hogy e számot 10 frittal meg fogja tenni extra tóra. Lueger a 72-es számot húzta a mire azt jegyezte meg:

— Talán pünkösdkor majd rám kerül a sor.

Az 1-es számot Dittinger képviselő kapta a mi a jelenlevők közl: nagy derűtséget kellett, mert Dittinger korántsem akarta a vitát megkezdeni, Innen keletkezett azután az a bonmot, hogy az első szám tulajdonosa kész helyet átengedni másnak, ha egy bukovi-nai h. é. vasútra koncessziót kap.

A javaslat ellen 84-en a javaslat mellett 20-an jelentkeztek szólásra.

Az ülés megnyitása.

Az elnök háromnegyed 12-kor nyitotta meg az ülést.

Géoss dr. számos változtatást indítványoz a gyorsirói jegyzőkönyvben: nevezetesen, hogy az elnök felbeszélte az ülést, noha nem volt láma: és így megértette a házszabályokat, valamint, hogy az elnök által indítványozott és a Ház által elfogadott napirend törvényszerűséget alkot. Névszerinti szavazást k r.

Elnök kijelenti, hogy Gross dr. ama kíváncsiságának, hogy e megjegyzéseket a hivatalos jegyzőkönyvbe vegye föl nem tehet ele. et.

Gross dr. indítványát a névszerinti szavazásról kérték támogatják és előbb a titkos szavazás kérdésében szavaznak.

Elnök tudatja, hogy Fuchs dr. alelnök akadályoztatás miatt nem jelenhet meg a mai ülésen.

Ezt a kijelentést az ellenzék gunyos Ahl feikiáltásokkal kíséri. A német képviselők habotatnak és élénk oesztusokkal fordulnak az elnöki tribün felé.

Dyck (ifjucseh) szólásra jelentkeznek a napirenehez.

A felszólalást óriási láma követi. Az ellenzék képviselők ingerülten fölgrának helyeikről és lármáznak.

— Ily brutális hallatlan. A parlament nek ily erőszakos megrendszabályozása mégis csak fölülmul minden fogalmat, lármáznak a képviselők.

Gross, Persche, Pergl, Lenischi Schönerer és mások egyszerre jelentkeznek fő szóláshoz, de az elnök senkinek sem adja közülük a szót, hanem mindig valamely jobboldali jelentkezőnek, a mi igen turbulens jelenetekre vezet.

A nagy lármában csak az hallatszik, hogy az ellenzék képviselők a provizoriumnak a napirendről való levételét indítványozzák és ehhez titkos szavazást, ha pedig ez elvettetik, egyszerű, névszerinti szavazást követelnek.

Az eldobott csengettyű.

Schönerer (Magából kikelve, a terem közepe felé indul, az elnöki tribün előtt megáll, és minden lármát tulharsógó hangon kiált)

— No, megkapom-e végre a szót, igen vagy nem?

Elnök: Egy indítványt akar előterjeszteni?

Volf: Ehez magának semmi köze.

Schönerer: (Időközben fölrohant az elnöki tribünre, hol a minden ízében reszkető elnök előtt öklével az asztalra üt és megragadva az elnök kezét, fölébe ordít):

— Ön nem fog engem a szólás jogától megfosztani. Nekem itt épp annyi jogom van, mint akárcsak másnak!

Az elnök védekező mozdulatot tesz, de Schönerer kiragadja a kezéből a csöngettyűt és azt a terem közepébe hajítja.

Wolf is fölűsiet az elnöki tribünre, Schönerer védelmére, kit a képviselőház szolgálai közrefogtak. Ezt látva az ifjucsehek, tömegesen fölrohannak az elnöki tribünre, hol az ember tömegben az elnök alakja egészen elvész. A Házat iszonyu izgatottság fogja el. Miniszterek, képviselők ugrálnak fel helyeikről és nézik az elnök körül folyó dulakodást.

Volfot az ifju csehek leleperik a földre, hol h e v e s dulakodás folyik, miközben Wolf szeméről leütik a czikkert és összelörik.

Az elnök nagynehezen ki-zabadítja magát az öt körülfogó képviselők tömegéből és valóságos iramodással fut ki a teremből. A miniszterek utánafutnak. Ezt a szökést az ellenzék képviselők harsogó derűtséggel kísérik.

Glöckner képviselő a miniszteri padba áll és meghívja barátait, hogy foglalják el a miniszteri székeket; a mit egyesek meg is cselekszenek.

Az ülés fel van függesztve és a képviselőket oly izgatottság fogja el, mely a belá hatatlan események bekövetkezését sejteti.

A verekedés

A szünet majdnem egy óráig tartott. Negyed négy órakor ismét megjelenik Abrahamovitz a teremben, ezében egy új csöngettyűvel.

Az ellenzék képviselők sűrű sorokban megszállva tartják a tribünt, úgy, hogy az ifjucsehek és léngyelek csak nehezen nyomulhatnak az elnök esetleges védelmére.

Elnök ismét megnyitja az ülést és csöngetve így szól: Miután Schönerer képviselő elég merész volt ahhoz, hogy tölem a csengettyűt elvegye, egy újat hoztatam.

Wolf (ki az elnök háta mögött áll, nagy flegmával kiragadja az elnök kezéből a csengettyűt): A csengettyű a mienk!

Elnök (a szolgálkhoz): Hozzanak egy harmadik csöngettyűt!

Az elnöki tribünön nagy tolongás uralkodik. Wolf nem tágit az elnök mellől. Mellette állanak Khyttel, Steiner és más képviselők, botokkal és dorongokkal fölfegyverkezve.

Schönerer a miniszteri padban áll, szintén egy bunkóval fölfegyverkezve, melylyel folyton az elnök felé handabandáz.

Petacsek képviselő kiragadja Wolf kezéből a csöngettyűt, miközben Wolf az arczan megsérül.

Az elnök leirhatatlan zajban ismét felfüggeszti az ülést és kirohan a teremből.

Egy negyedóra múlva folytatják az ülést, de a helyzet nem változott. Minden iparkodás, Wolfot és barátait az elnöki tribünről leszorítani, meghiúsul. A dulakodás folyton nagyobb lesz.

Az elnök összekulcsolt kezekkel rimankodik csendért, de hiába. A teremben úgy latszik, két helyen is verekednek egymással: az elnöki tribünön és közvetlenül alatta.

A kés.

Adelhoffer képviselő fenn az elnöki tribünön Wolfot torkon ragadja és le akarja szorítani a lépcsőről, Vetter gróf felkap egy pohár vizet és leönti vele a dulakodókat, de azok nem mennek szegjél. Az elnök tehetetlenül nézi az izgalmas jelenetet. Minden arcz kipirult. Az izgalom elérte tetőpontját. A miniszteri pad előtt a német képviselők egy nagy csoportban körül vannak zárva léngyelektől és esektől. A lármában hirtelen feljajdulás hallatszik.

Pfersche képviselő kezében kés látható, melyet Lemisch kiragad a kezéből. A kés oly hirtelen tűnt föl és el, hogy a körülállók nem tudnak felvilágosítást arról, ki volt-e nyitva, vagy nem. Az ellenzék i oldalán azt beszélük, hogy a késel két sebesült történt, a jobbon mit sem akarnak erről tudni. A tény az, hogy Gessmann (antiszemita) képviselő meg van sebesülve.

A berekesztett ülés.

Az elnök képtelen fekvesszett Házban csak egy szót is szólani. Láng képviselő rendező, a jegyzők asztalain átnyulva, egyes

dulakodó képviselőket a hajuknál fogva ragad meg, de ez csak fokozza a dulakodást.

A karzat is megmozdul és lelármáz a terembe. Különösen 2-ik emeletről hallatszanak buzdító kiáltások.

Az elnök végre megunja az olympus, látványosságot és berekeszti az ülést. Kijelenti hogy a legközelebbi ülés idejét irasbelileg fogja a képviselőkkel tudatni.

Daczára ennek, a képviselők nem távoznak a Házból, mivel hire ment, hogy az elnök még a mai nap folyamán hívja össze a Házat. Fiakkerek nagy számban készen tartatnak a meghívók gyors szétküldésére. Az ellenzék képviselők nem mozdulnak a teremből és nagy izgatottságban a folyosókon és klubhelyiségekben tárgyalják a tegnapi ülés eseményeit, melyek botrányosságukkal felülmutak minden eddigi rekordot.

Hírlik, hogy Pfersche, Schönerer és Wolfi képviselők ellen a feljelentés nyilvános erőszakoskodás miatt megtörtént. Az ügyesség még ma közbelel.

A tegnapi ülés sebesültjei a következők Ghon véresre verve Wolf és Schönerer nyakán fojtogatások láthatók.

Gessmann keze megvágva. Wichodil — Hrabeczet megrugdalta. Kostataltatott, hogy Pfersche kése nyitva volt.

A legközelebbi ülés ma d. e. 10 órakor lesz.

Városi közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, nov. 24.

Elég szépen megtelt a közgyűlési terem annak az óriási tárgyhalmáznak daczára is, melyet számainkban közöltük, mely pedig elég ok lehetett volna a tagok briasztására. De nem úgy történt s ekkent mire gr. Dégenfeld József főispán belépett, már alig volt üres hely.

Elnök a közgyűlést megnyitván, megemlékezett a polgármestert ért gyászestéről jelezte e tárgyban a tanács intézkedéseit s indítványozta, hogy a közgyűlés a gyászest felett ó s z i n t e r é s z v é t é f e j e z z e k i, mi egyhangulag elfogadtak.

Ezután a polgármesteri és ügyhátrány jegyzékekről szóló jelentéseket vették tudomásul.

Dr. F e j e r Ferencz a polgár me-ter helyettes főjegyzőhöz a színházbizottságnak a szinigazgatóval kötött szerződés betartására eddig tett intézkedéseit tárgyában intéz interpellációt. Ugy látja, hogy a bizottság feladatának nem tett eleget, mert az igazgató csak kezdő színészeket szerződött ingyen színházon kívül 12000 ftt szubvenció mellett, van továbbá a szerződésnek egy pontja megadja a jogot a bizottságnak arra, hogy olyan daraboknak, amelyek a bpesti nemzeti és népszínházban elő nem adtak, előadásra a bizottság approbációjától tehető függővé. A következő interpellációt adja tehát be: van-e tudomása a színhazi bizottságnak arról, hogy a szinigazgató a szerződés 19 pontjában felsorolt szerepkörök egy részét sehogy jó részét pedig fiatal kezdőkkel töltötte be: hogy olyan darabok mint pl a „Diplomás kisasszonyok“ című is a szerződés 32 pontja ellenére szinre kerülnek és hogy az előkelőbb vidéki szinigazgatók minden év október haváig a jelesebb erőket a következő évre már szerződtek. Azt kérdezi ezek után a t bizottsági tag ur: szándékozik-e ezek tekintetében intézkedni a színhazi bizottság?

K o m l ó s s y Artur fj. pm. helyettes feleli, hogy a hiányok pótlása tekintetében a bizottság már intézkedett egyéb tekintetben pedig ker az interpelláció kiadását. A közgyűlés az első részre adott választ tudomásul veszi, a többi részt pedig a jaguari közgyűlésen adandó válasz kötelezettsége mellett kiadja.

Zólyom vármegye átiratát 1846 50 éves

évfordulója alkalmából küldött feliratát hasonló szellemű felirattal partolják a helyben leendő megünnepelés intézésére pedig a tanácsot utasítják.

Szabolcsvármegye közönségének átiratá a királyhoz menesztendő díszküldöttség s királynak állítandó ércszobor ügyében nem partolják, hanem dr. Wolfka Nándor indítványára az okt. 3-iki ünnep lefolyása s a Jósó István beszédét Kun Béla költeményét jegyzőkönyvbe iktatták.

Szabolcsvármegyenek a kötelező szérium oltás tárgyában az országgyűléshez intézendő feliratát nem partolták.

Az orsz. nemzeti szövetségnek a Gellért-hegyen emelendő Pantheon létesítése ügyében az országgyűléshez intézendő feliratát partolják.

A közigazgatási bizottságból kilépnek az év végével Lengyel Imre, Ármós Balint, Kovács József, Sesztina Lajos, Jambor Ferencz. Elnök elrendeli a névszerinti szavazást, melynek eredménye a következő: Megválasztottak Kovács József 124, Lengyel Imre 85, Jambor Ferencz 85, Ármós Balint 83 szavazattal, szavazatot kaptak még: dr. Bakonyi Samu 43, Szabolcs László 44, Juhász Ignác 43 szavazatot.

Az igazoló választmányt újból a régi tagokból alakították meg a következőkből: dr. Popper Alajos, Kóth Kalmán, Komlóssy Dezső, Mark Endre, Harmath Gergely, a főispán kinevezte elnöknek dr. Kóth Jánost, tagokká Berger Henriket, Pakssy Lurét, Sesztina Lajos.

Ekkor ezután a t. főügyész indítványára a Markus Gusztávné Ricki Gizella telkenek megvetése felett ejtetett meg a névszerinti szavazás, mely szerint a megvetelt 133 szavazattal 4 ellen elhatározták.

A bírói választmány betervezte a jövő évi virilisek névjegyzékét, amelyet tudomásul vétel vegett felterjesztettek a belügyminiszterhez s a polgármestert az ezzel járó teendők elvégzésére utasították.

A törv. biz. tagok sorából elhunyt Menses Andras és Jeney József, kiknek helyét betöltendő, választási határidőül decz. 16-ikat tűzték ki. E szerint a II. peterfi kerület választ 1 biz. tagot 5 évre és a III. csapó utcái kerület 1 tagot 2 évre.

A választás vezetésére megválasztották a Peterfián elnökül Papp Ferenczet, helyettesekül és segélyül Bekéssy László és Pongó Lajost, a csapó utcán elnökül Nagy Ferenczet, helyettesül és segélyül Balázs Ödön és Bihar Istvánt.

Az ebtartási szabályrendeletben a belügyminiszter által kívánt módosítás elfogadtak.

Ezután következett a városalattalános csatornázás ügyében a tanács 700,000 frt kölcsönt javasol felvetetni legalább 50 évi lejáratú, mely összegből legfeljebb 10 év alatt vállalat útján a Zichermann Mihály volt városi mérnök által készített tervezet szerint volna a csatornahálózat kiépítendő.

A javaslat sikere érdekében először Rössler Richard szalitt sikra, hangsúlyozva azokat a roppant veszélyeket, amelyek a város lakosságának egészsége ki van téve s kéri, hogy ne egygúl a pótdót nezzze a közgyűlés, hanem fogadja el a tanács javaslatát.

Jóna Daniel teljesen osztja a Rössler által mondottakat, azonban érzi, hogy nincs mból és a legközelebbi 10 év alatt leendő keresztülvétel nem tartja lehetőségek.

Bihar István ugyanígy értelemben szól.

Szabolcs L. igen fontosnak tartja ezt a kérdést, de mivel a kiépítendő rendszert senki sem indítványozza tehát, hogy a közgyűlés ne határozzon most, hanem adja vissza bővebb tanulmányozás végett a tanácsnak szakértők felülbírálatára melett.

Szentessy János azt mondja, hogy hagyjuk ezt a kérdést jobb időkre.

Stahl főmérnök bizonyítja, hogy a tervezet kellő bírálat után került ide s

kijelenti, hogy a régi csatornákat ő sem tartja jóknak, sőt epen ez sürgei az általános rendezést, mert a nélkül idestova beomlanak s akkor kiterjesztes nélkül is 20-30.000 frt lesz az évi kiadás.

A gyűlés fel 1 órákor még tart.

Ujdonságok.

* A Csokonai kör választmányi ülése.

A Csokonai-kör választmánya tegnap ülést tartott a kereskedelmi akadémia palotájában levő Csokonai szobában Szell Farkas kir. táblai tanácselnök előkölt. Dr. Benedek János titkár előterjesztette Szilágyi Károly; dr. Bartha Béla és dr. Bakonyi Samu kiküldött bizottsági tagok jelentését a Telegdy K. László szimürodalmi pályázat allandó közelebbi módzatairól, melyeket a város által kezelt alapítvány alapító leveléhez kíván hozzáfűzetni a belügyminiszter. A szimürodalmi pályázat megállapított s az alapító levél intenczióval egyező módzatok a következők: 1. A pályadíj minimuma 500 korona, mely az alapítványi tőkét képező első debreczeni takarékpénztári részvény (forgalmi értéke 2000 frt) osztaleka 90 százaléknak felszaporodásához képest 5. 3. évenként esetleg minden évben tüzelik ki. 2. A pályázatban előjártékok, alkalmi művek, magán és kettős jelenetek, 1-2 felvonásos vígjátékok, népdramák, 1 2-3 felvonásos boházatok vehetnek részt. 3. A pályáj irodalmi értékkel bíró, szinpadai hatással bíró műveknek adható ki. — 4. A pályázat márczius végéig hirdetendő meg. — fővárosi és vidéki lapokban. 5. A pályaművek okt 15 ig küldendők be a Csokonai-kör titkárahoz, — bekötve idegen kézzel tisztán leírva, jelgével ellátva. 6. A bírálatot a Csokonai kör által alakított páratlan tagu bizottság teljesíti, mely szótöbbséggel végleg dönt. 7. A díjazott mű a nyertes szerző tulajdona marad: de három előadásra díjtalanul köteles atengedni a debreczeni színháznak. 8. A nyertes mű a pályázatot követő márczius 24-én — az alapító születés napján — a debreczeni színházban előadandó s ugyanakkor ünnepély rendezendő. 9. A pályamű helyierdekü ugyan, de országos jelgüü és keretü mert is abban a pályamű tárgyainak keretén belül bárhol lakó magyar író részt vehet 10. Az első pályázat 1898 okt. 15 re tüzendő ki s a nyertes mű 1899 márcz 24 en adandó elő. Szell Farkas elnök részvetten emlékezett meg Simonffy Imre polgármestert ért súlyos gyászestéről, a felesége szomorú haláláról indítványára a választmány részvétirátot intéz a gyászoló polgármesterhez.

* **A nőegylet közgyűlése.** Meghívó. A debrecz. jótékony nőegylet 1897. évi november hó 28-án delután 3 órákor az árvaház gyűléstermében rendes közgyűlést tart. Tártyak: 1. Előköi jelentés az elmúlt évről. 2. Pénztári jelentés. 3. Számvizsgáló-bizottsági jelentés. 4. Folyó ügyek, indítványok. **Verezné-Szathmáry Teréz,** nőegyleti elnök.

* **Zeneakadémiai hangverseny.** Szotyori Nagy Károly zeneakadémiájában, — mint már egy ízben jelentettük is penteken lesz a második akadémiai hangverseny, a mely a bizonyára, mint az előbbi ismét jó élvezetet fog nyújtani a jelenlevőknek. Ma vettük a meghívót. Meghívó az 1897 évi november hó 26-án du 5 órákor tartandó II. Zeneakadémiai hangversenyre Szotyori Nagy Károly zeneakadémiajában. Teleki utca. Rendezi Sz. Nagy Károly igazgató, Közreműködnek: P. Nagy Zoltán ak. tanár, A-bóth Vilma ak. tanárné. Juhász Ilona opera énekesnő és Friedmanné Südfeld Paula uróné. Műsor: 1. Schubert a) Gdur Impromptu. Liszt F. b) Valse impromptu zongorán előadja Tóth Árpád tanár. Mayerbeer. Aria Hugenották dalaiból Énekli Juhász Ilona operaénekesnő, zongorán kíséri Friedmann Samuné, 3. Donizetti Allaga. Lutreczia Borgia ábránd czimbalmón előadja Asbóth Vilma tanárné. 4. Bubinsteinpopper a) Melodia. Goltermann G. b. capricezio. Gordonkán előadja Friedmann Samu zongorán kíséri Friedmann Samuné. 5. Grieg E. Balla-

da (gmoll) zongorán előadja P. Nagy Zoltán tanár. Káldi Gyula. Csalogány dal. Énekli Juhász Ilona op. énekesnő zongorán kíséri Friedmann Samuné 7. Liszt F. Carneval de Fest. zongorán előadja Tóth Árpád tanár. Ezen meghívó belépő jeggyel használandó.

* **Kisasszony feleségem.** Lecocq, bájos Lecocq! Utánna csinálták a librekótad, tót akar az új muzsikát is csinálhatott volna a javított librottán, mert a história hősei maguk is hivatásszerű muzsikosok. Egyik közeli községben, a cigánysor egyik ösmert szépségét, az ottani faraóh nagy szivszorongására eljegyezte egy h.-szoboszlói Rigó Jancsi. A herczegné szöktető cigány primás azon eszmetasztás után jutott eszünkbe, hogy mikor a szerelmes h.-szoboszlói pri más forró csókot nyomott az anyagi szépség korál piros ajakára, e szavakat rebegte szerelme ittassan.

— Chinay herczegném te!
Óriási lakadalom volt csak a nagybölgők számát teszik tizenkettőre, a kik ablakzenét adtak instrumentumaikon, a tizenkét bölgő morgósa hirdette a Fekete Katalin, a Chinay herczegnő, a cigánysor szépségének boldogságát.

Nagy magyaros táncz volt, forogtak a párok, végre elérkezett a menyecske avatás pillanata: a k o n t y o l á s.

— Azám nem engedem! — kiáltotta a vőlegény.

— Upre more, már hogy ne engednéd. Dukál az, mint a fekete kavé télen a bakának.

Aprózás nélkül elbeszélve a vőlegény a legnagyobb tollisióba jött az egész nászéppel együtt

— Én Katiczát mint leányt akarom H.-Szoboszlón bemutatni.

Mivel pedig nem engedték, szépen hazament A felkontyolt menyecske pedig napok óta várja, mikor tér vissza a haragos ura és mikor lesz igazándi menyecske...

* **Meszlényi Lulu nótái.** A képviselőháznak legaranyosabb kedvű poeta tagja Meszlényi Lulu elénekelt a nagylelaiaknak vasárnap azokat a nótákat, a melyeket az ő kerületében énekeltek a választók a legutolsó harcz alkalmával. A csipős negyvennyolczas nóták így hangzank:

Banffy Dezső, Banffy Dezső bugyillárist varatott
Az adából porzsióból abba bankót rakatott,
Odaada a kormányparti uraknak,
Vegyék érte lelket meg a magyarnak.

Kis pej lovam, kis pej lovam, mi jutott az eszedbe,
Kormányparti megappparti tollat teszel fejedbe.
Kis pej lovam, vidd csak te a gazdádat,
Ha ló lehetsz, mert alnál be számárnak?

Jaj de magas, jaj de magas ez a vendégfogadó
Van-e benne, van-e benne kormánypártra szavazó.

Ha van benne kormánypártra szavazó:
Düljön össze ez a vendégfogadó.

Ezeket a nótákat persze Meszlényi írta es nagy népszerűsége tett szert velük kerületében. Látna ezt az ellenjelölt, elkeseredetten panaszkolta előtte, hogy:

— Könnyű lesz neked győzni Lulu, mert sok nótád van, nekünk meg nincs a ki nótát csinajon!

— Majd csinálók én! válaszolt Lulu gunyosan. ha jó honoráriumot ndtok.

A két jelölt megegyezett és harmadnap már vidáman enekelte a jobbpárt azokat a gunyverseket, a melyeket Meszlényi Lulu írt saját magáról ellenjelöltje megrendelésére. Így kezdődött a ezfira kis nóta:

Ki nem látott kaffer zulut,
Nézzé meg Meszlényi Lulut.
Üres feje, nagy a szája,
Bolond a ki szavaz rája.
Eljen a jobbpárt!

Persze, hogy ezen a kortes nótán azok mulattak a legvigabban, akik tudták, hogy a nótákat csinos honorariumért maga Meszlényi Lulu írta.

Hölgyek figyelmébe! *Kronovitz Matild* női-ruha varróné lakását Budapestről Debreczenbe, Nagy-uj-utca 1707. szám alá, t. Weinberger Lajos ur házába helyezte át. — Csakis előkelőbb, legújabb divat szerinti munkákat teljesít.

Inficiált folyóvíz. Csak a napokban kelt híre, hogy a nagyváradi Körös vizét a szomszédos vegyipari gyár csatornáiból kifolyó víz megmérgezte és inficiálta. Most hasonló jelentenek Ungvárról, hol napok óta íhatatlan az Ung vize, mert az államvasutak talpfa telepéről kifolyó piszkos kátrány és olajos víz, teljesen élvezhetetlen és veszélyessé tette a folyó vizet. A város lakossága most sürgősen követeli, hogy a M. Á. V. csatornákat másfelé vezesse el.

Három cigány egy ellen.

— Törvényszéki végtárgyalás. —

Hangos volt tegnap d. u. az igazságügyi palota első emeleti folyosója, kiváltképpen pedig a II. sz. tárgyalási terem előtt. Füstös arcú, villogó szemű barna cigányok (muzsikások) s cigány menyecskék (no! akadtak anyóka felek is) érdeklődtek pajtasai illetve rokonai, férjük sorsa iránt. Az irodagazgató szobáját vaósággal ostrom alá vették. A belépő jegyeket mind elhordták; a terem egészen megtelt a cigányok mindket nembelijével s még engem is cigánynak nézett az egyik vádlott neje (volt oly előzőkény, hogy később bemutatta magát) s te-nek szólított. Eltűrtém, mert hát némil-g igaza volt: kissé cigányos képem van.

Három muzsikás — névleg R á c z Lajos, ifju K a c s a r y László, N a g y Gyula, mint elsőrendű vádlottok és V e g h Károly berkocsis, másod rendű vádlott ült a vádlottak padján. Rácz Lajos és Kacsary súlyos testi sértés és rendőri közeg bántalmazása, Végh K. pedig lopás miatt vádoltattak. A vétségek tényállása, mint az a tárgyalás folyamán megállapították, a következő:

1896 év okt. 19-ének éjjelen a Bikában muzsikált Rácz, Kacsary és Nagy többi társával együtt katonatiszteknek. Miután a záróra elmúlt, a tiszték távoztak és mondták a cigányoknak, hogy menjenek veük éjjeli zenét adni. A banda el is ment, de közülök a három vádlott visszamaradt a Bika előtt, hol Végh Károly berkocsis álldogált — lesve a jó szerencsét, „valami kocskázni vágyó valakit.”

A cigányok beváltak egy kissé állítva (Nagy Gyula szerint 64 üveg badacsonyi ittak meg aminek elfogyasztása után joggal is.) Amire azt a megjegyzést kockáztatta Végh: „Önyje, be jó riszgek ezek.” Ezt hallván a 3-ik civilisált more, Végh kabátjába ragadtak, azibálni kezdtek. Végh megjegyezte s panaszos állítása szerint segítségért kiáltott.

Az éppen kávéházból jövő Benka János olaszietett, hogy elválassza egymástól a küzködőket. Azonban vesztére cselekedett; mert a 3 most ő elleve támadott. Kacsary ki nagy bajszu, drabális, marcona alak botjával úgy tarkón vágta Benkát, hogy elzédült, s mint egy hercules átnyalábolta és földhöz csapta a hiv'lan beleavatkozót, a másik két barna honfi pedig mint eger a macska hullájára hősiesen a legyőzött hátára telepedtek és elkezdtek püfölni, de úgy, hogy az éji hatvan utczáról kijövő rendőrrő-járat is meghallotta s rögtön segítségére ment a letiprott s vértől borított Benkanak. Felszóltatták a cigányokat, hogy kövessék őket a központra, de közülök Nagy Gyula meglagadta az engedelmességet, s egyik rendőrt, Peczet úgy vágta pofon, hogy sipkája mesaze röpült gazdájától. Azonban sikerült mégis bevinniök a rakonczatlanokokat a sérülttel együtt, kinek sipkaja, órája, kalapja a helyszínen maradt. Ezek közül a kalapot Végh meglelte es mint tulajdonat több ideig viselte.

A tárgyalás során melyet Szeőke törvbíró vezetett s melyen a vádhatóságot Dr. Nagy L. kir. alügyész képviselte a vádlottak eleinte tagadtak, mindig csak azt mondogatták hogy lehet, miszerint megütöttük, vagy csak

ököllel ütöttök. (köszönöm az olyan ököllel való döngtetést) stb. míg végre aztán beismeretek tettüket. Csak Végh kocsis maradt meg konokul tagadásában. Egy igaz szót ki nem lehetett volna belőle venni. Csak annyit vallott be, hogy a kalap 1 napig volt a fején. Azt, hogy ki volt a gazdája, azt nem tudta (Pedig dehogy nem tudta!)

A tanúk kihallgatásakor Pecze rendőr valja, hogy Nagy Gyula azért nem akarta őt követni mert „ura-ágan alulinak tartja, hogy egy rendőrrrel végig menjen az utcán.” (lopásért 4 óra volt már egyszor elítelve). Ugy tudták meg, hogy verekedés van, mert a Bank háta. mintha egy szőnyeget vertek volna ki, úgy puffogot.

A többi tanu is mind a vádlottak ellen vallott s befejezetvén a bizonyítási eljárás következett Dr. N a g y László kir. alügyész vádbeszéde s 5 percnyi szünet után a Dr. K á l m á n c z h e l y i József ügyvéd, mint védő által előadott s a 4 cigány büntetésének enyhítését esetleg elengedését kérő védőbeszéd. Ezek meghallgatása után a bíróság félrevonult ítélethez utalva, melyet meghozván, a vádlottakat vétkeseknek mondja ki s ifj. Kacsary Lászlót és Rácz Lajost 33 heti fogh. és 5-5 frt pénzbüntetésre, Nagy Gyulát 6 heti fogházra és 5 frt. pénzbüntetésre s avégül Végh Károlyt 14 napi fogházra ítélte. Az ügyész súlyosbításért, a vádlottak és védő g büntetés enyhítéséért fellebbeztek. A czilány publikum pedig nagy lármá között omott szét — tárgyalva maguk között a három cigány sorsát.

András.

Táviratok.

Királynéknak Párisban.

Bpest, november 25. a »Debr. ered. táv. A legújabb táviratunk alapján a királyné Párisba utazott a kíséretével együtt, a honnan pedig pár órai időzés után Biarritzba ment.

A reichsrati dulakodás.

Budapest, nov. 25. (A Debr. ered. táv.) A reichstratban a fejeletlenség egyre uralkodik az ülésen, az elnök rendreutasítása dacára folyton dulakodtak s közben történt, hogy F ö r s c h e egyetemi tanár s reichstrati tag kirántotta kését s azt ordította: A ki idejön leszurom, vagy hasát fölmetsem.

Uj fordulat a Jeszenszky ügyben.

Budapest, nov. 25. (A Debr. ered. táv.) Bukarestből táviratozzák a »Kell. Ért.«-nek: Az összes politikai körökben rendkívül nagy feltűnést kelt egy level, melyet Jeszenszky min. tanácsos, „Independance Romane“ főszerkesztőjéhez intézett. Az utóbb nevezett lap november 13-án a román kérdés és a 3-as szövetség czim alatt vezércikket közölt, mely Jeszenszky rendjel kitüntetésével is foglalkozott. Utóbbi megragadta az alkalmat, hogy a személye ellen irányuló támadásoknak egy es mindenkorra véget vessen és a következő levelet intézte a lap főszerkesztőjéhez:

Budapecsten, 1897. nov. 18.

Főszerkesztő úr!

Engedje meg, hogy lapja november 1—13. számában személyemre vonatkozólag megjelent egyik ábitást helyreigazítsak.

A román kérdés stb. czimű cikkben azt írja, hogy a memorandum perben mint államügyész szerepeltem. Kérem szerkesztő ur, hogy ezen helytelen ábitást megczafolni sziveskedjek, mivel ezen ügyben Vida Sándor főügyész ur járt el mint közvadás. Engedje meg továbbá, hogy visszautasítsam azon vádat, hogy a replika perben tett előterjesztésemben sértő kifejezéseket használtam Románia ellen. Fogadja főszerkesztő ur teljes tisztelettel nyilvanítását. J e s z e n s z k y Sándor sk. min. tanácsos.

Ezen helyreigazításhoz a lap a következő megjegyzést fűzi:

Való, hogy Jeszenszky ur a momerandum perben Vida államügyész urnak csak segédkezett s hogy az utóbbi tette meg az előterjesztést.

A mi a helyreigazítás második pontját illeti, nem akad senki, a ki a nyilatkozat nagy h o r d e r j ü p o l i t i k a i k é r d é s é t felismerne.

A replika per volt államügyésze tagadja, hogy sértő kifejezéseket használt a románok ellen. Előttünk fekszenek ugyan a kivonatok akkori előterjesztéséből, minek bocsátkozzunk azonban polemikába, he Jeszenszky ur kijelenti, hogy bennünket nem sértett meg, a mikor tehát a sértés szándéka nincs meg és sértés e szerint nem is történt.

Igen kellemes nekünk, hogy ezen felvilágosítást összehasonlíjuk azzal, a mely legutóbb Jeszenszky ur rendelkezítésére vonatkozólag a »Pester Lloyd«-ban megjelent. A magyar felhivatalos lap ugyanis azt mondotta, hogy egy államügyész által hivatalból előterjesztett vádbeszédnek tekinthető az illető funkcionárius saját személyes politikai nézetének, amidőn a nemzetközi udvariasság egyik tényének végrehajtásról van szó. Csak sajnálói lehet, hogy ezen felvilágosítások korábban nem történtek, bármily nagy is a neheztelés, melyet a rendjel kitüntetésnek a magyar sajtó részéről történt irányzatos magyarázata előidézett, mégis úgy a »Pester Lloyd«-soraiban, mint Jeszenszky ur leveleiben egy reánk nézve ö r v e n d e t e s f o r d u l a t - n a k j e l e t l á t h a t j u k. Kívánatos — ezzel végzi cikklet — hogy egy még hivatalosabb felvilágosítás véget vessen oly incidensnek, melyet felhivatalos commentárok sajnálatos félreértésnek tulajdonítanak. A többi lap egyelőre szó nélkül közli Jeszenszky levelét mely mindenütt igen elénk közbeszéd tárgyát képezi.

A Magyarország elleni izgatottság alig hogy csillapult, az ellenzék ismét újabb incidens által a legszélső fokra szítja. P a n d o l f i Márkits az ismert románbarát olasz szenator, ki ismételtén Magyarország ellen kikelt, tegnap Bukarestre vártak, hogy drámájának a nemzeti színházban való előadásánál személyesen jelen legyen. Urechia szenator, a liga elnökét értesítette, hogy Vercierován át déli 11 óra 40 perczkor jön meg Bukarestbe, várakozott is reá a liga embereiből és egyetemi halgatókból álló társaság, de P a n d o l f i n e m j ö t t. Nehány perczcel később Weihia táviratot kapott, hogy Pandolfi nem jöhet, mert Orsován a magyar biztos visszatartja. Pandolfi az olasz követséghez is intézett táviratot, hogy az orsovai biztos nem engedje meg neki a Romániába való tovább utazást, mivel utlevele n i n c s r e n d b e n. A hir itt nagy feltűnést keltett. A tanuók bizottsága falragaszon hirdette a polgársággal az esetet, mint újabb erőszakoskodás tényét. — Nyilvános tiltakozó gyűlést is hívtak össze. Az olasz követ még tegnap Asbrenthal baró osztrák—magyar követhoz ment, hogy Pandolfi érdekeiben közben járjon. (A »Keleti Értésítő« táviratára Orsováról a részletekre vonatkozólag még nem érkezett válasz.

Minisztertanács.

Budapest, nov. 25. A Debr. ered. táv.

Ma délután minisztertanács volt, a melyen a delegatio tárgyalásánál Bacsben elfoglalt F e j é r v a r y Géza báró honvédelmi miniszter kivételével a kabinet valamennyi tagja résztvett.

Botrány egy felolvasáson.

Budapest, nov. 25. (A Debr. ered. táv.)

A miniszter támogatása mellett fennálló »Munkás képző intézményben« minden héten egy tudományos felolvasást tartanak, hol egyetemi tanárok, tudósok, közérdekű és tudományos fejtegetéseivel oktatják a munkás népet. dr. Wallon Dező min. titkár tegnap esti felolvasásában a magánjoggal foglalkozott, midőn a terembe gyűlt nagyszámu szociális-tak rajongani, tüntetni kezdtek, azt kiáltván a felolvasó felé: »Önt a kormány fizeti, hogy a munkásokat buítsa! Nem hallgatjuk?! Wallon szava elveszték a zajban. A felolvasást mára kellett halasztani. A munkások a Marseillet énekelve vonultak ki a Nemzeti demokrata munkaspárt helyiségeiből.

A delegáció tárgyalása

Budapest, nov. 24. a Debr. ered. táv. B e c s b ő l t a v i r j á k : A magyar delegáció heifőn, f. hó 29-én tartandó teljes ülésében a pénzügyi és a tenzereseti, szerdán; december 7-én a külügyi és pénteken, december 3-án a hadügyi albizottság jelentéseit veszik tárgyalás alá.

Színház.

A dolovai nábob leánya. Herceg Ferencz színműve, a dolovai nábob leánya szép közönséget vonzott a színházba. A mi közönségünknek meg van már a szokása, hogy összehasonlításokat tesz a múlt és jelen szereplői között. Visszaemlékeznek Csiky, Fenyvesy s a legjobb, Pethes Tarján Gidájára, Cserny Berta Job Vilmájára. Az összehasonlítást megteve bizonyára a múlt színészeinek adna oda a babért, különösen pedig a Tarjánoknak, de F a y F ő r a tegnapi Job Vilmájától sem vonna meg az előismerés koszorúját. Nem mondjuk, hogy ne lettek volna némi aprólékos hibái, de azt az egész jóalakítás rovására enéztük mi is és elnézte a közönség is. Azt tudjuk, hogy Fay Flóra még pályájának kezdetén áll, de telve ambícióval, szeretettel s becsüvággyal a színeszet iránt. Az utóbbi időben több olyan szerepben láttuk, melyek erejét, tehetségét nagyon is próbára tették. Hogy legtöbb esetben meg is felelt a belé helyezett várakozásunknak, arról is meggyőződünk. Tegnapi alakítása is ezek közé tartozott. Szerepét teljesen átértette s átérzte. Egyes jelenései sikerültek voltak. Legnagyobb hatást ért el negyedik felvonásbeli végjelenetével, akkor mikor Tarját kikoszorúzza. Tarján élettelenül esik össze, Vilma a segélyhívásra előrohan s egy sikolylyal ráborul a földön fekvő Tarjánra. Az a sikoltás nem erőszakolt, hanem igazi, a fájdalom kitörése volt. Nem is fakarkodott a közönség a tapsokkal, előzőleg is több ízben, negyedik felvonás után pedig ötödször hívták a lampák elé. V i d o r Dezső Tarján szerepében nem felelt meg. Egyes jelenései sikerültek ugyan, de nem a valódi Tarján Gidát láttuk magunk előtt. R u b o s Árpád igazi jókedvű, humoros, de jószívű kadéiot mutatott be. Az előismerés tepeiből neki is bőven kijutott, F e n y é r i Merlin bárójával aratott sikert, méltó partnere K i s s Irén, kit e szerepében már több ízben láttunk, szintén elismerésre s dícséretre méltó alakítást produkált. S z a b ő Irma ügyes s kedves S z e n t i r m a y n é volt. Az estét különben a közönség a legkellemesebben töltötte el, mit a szereplőknek s az összevágó előadásoknak köszönhetünk.

— W

A század legnagyobb tüzei.

A tüzvészek szomorú szenzációja újra aktuális lett. Alig ocsudtunk fel némileg a londoni pusztulás kolosszális hatásából s újra jön a hír most már messzebből — Ausztraliából hirdette Melbourne városának nagy szerencsétlenségét. Ott is egy egész városrészt döntött romba a lobogó lángáradat. Ez az utóbbi hír olyan friss, hogy részleteit meg csak a sodrony értesítései után várhatók; a londoni már tiszta képként vonul el szemünk előtt, a nagy szerencsétlenség megrendítő borzalmaival mutatva.

A mi ennek a tüzesetnek különös fontosságát kölcsönöz, az a pusztulás színhelye, a leggett városrészt jelentősége.

A londoni City az, a mi Párisban a Szajna szigeteire épített Cité, ami Bécsben a Stadt s Budapesten a Belváros és Lipótváros egymással érintkező részei.

A város szíve egy szóval Londonban különösen az, mert innen árad szét a kereskedés, a pénzforgalom hata mas lüktetését az egész város minden kis utcájára kiterjesztő artériája.

A ki nem ismeri London e részét, talán csodálkozik, hogy egy ily civilizált városban oly gyors pusztulást okozhat a tüzvész. Pedig egy rövid scta a ma már pusztulást képező

Haward-streeten vagy Squeri of Sreusburyn mindenkit meggyőzött volna a szomorú tehetőségről. E régi, kopott házak szürke falai alig látszanak a sok czégtáblától, gyulékony anyagból készült felirástól, a mellék-utcákban kirkakott áruktól. Az utcákon és a szűk udvaron megrakott szekerek vesztegelnek; melyek a tüzlárma alkalmával biztos helyet akarván keresni, az utcákon megakadályozták az összeköttetést s odaégték. Tudvalevő, hogy nagyobb részt toll, elefántcsont és szörmeneműek égetek oda, a miknek gyulékonyasága a legnagyobb erőfeszítések daczára feltartóztatlanul elősegítette a pusztítást. Ilyen körülmények mellett elképzelhető, hogy London mind a tízezer tüzoltója hiába oltotta a lángokat s csak egész hazaorok gyors lebontásával lehetett a tüzet elszigetelni.

A londoni tüz eszünkbe juttatja azt a pusztítást, mely mint egy tengeri vis-a-vis-ját, az észak tenger partján fekvő Hamburgot érte. A kik két emberöltő homolyába be tudnak hatolni, emlékeztetik fényével meg mindig borzalommal emlegetik a hamburgi tüzvészt. Olyan ez, mint a lissaboni földrengés, vagy Szeged pusztulása, melyek mintegy igazat látszanak adni Voltairnek, a ki az ily szörnyű szerencsétlenségeket nem tudta összeegyeztetni az isteni gondviselés létezésével.

Az 1842-iki hamburgi tüzvész sokkal nagyobb volt a mostani londoninál, különösen tekintve az akkori viszonyokat, melyek az elemek rombolásának helyrehozását nem teheték oly gyorsan lehetővé.

Hamburg akkor még nem volt az az óriás modern építkezésű kikötő város, mint ma. Inkább a régi Hansa városok típusát képviselte komor sötét utcaival, magas szürke házaival, melyek mindegyike egy-egy régi kereskedő dinasztia ősi fészke volt.

Május 5-én délelőtt ütött ki a tüz. Mint ily alkalmakkor legtöbbször, itt se lehetett megállapítani, mi okozta a szerencsétlenséget. Állítólag egy az Antillákra készülő hajó egyik vitorlája gyuladt ki, mások szerint egy a kikötőben veszteglő magán-yachtan levő tüzi-játék készlet robbant fel. Valószínűbb azonban hogy a város Altona felőli részében ütött ki legelőször a tüz, mert ez volt a pusztulásnak mintegy középpontja, innen terjedt mindenfelé a veszedelem. Mikor a legelső házak kigyulattak, a pánik óriási lett. A legnagyobb szerencsétlenség az volt, hogy estefelé erős szél kezdett fújni a part felől. Így aztán a lángok mindinkább a háztenger mélyébe terjedtek szejjel s a hajók hasztalan kísérlettek meg a nyílt tengerre való menekülést. Akik így akartak szabadulni a szerencsétlenségből, a kikötőben csak egy eszeveszett összevisszaságban gomolygó arboctengert láttak, maguk megett pedig az Elbe torkolata hosszában tovaterjedő lángáramlatot.

Három napig tartott a tüz, a legnagyobb pusztítás, mely e században európai várost ért. Alig tíz évvel ezelőtt Hamburgot rémitő kolera tizedelte s pusztította s így ez az újabb szerencsétlenség az alig helyreállott jóléte ismét tönkretette.

Május 5-től 8-ig 4219 épület lett a lángok mártaleka. Hetvenöt u'ca, két viruló városrész lett a szó szoros értelmében romhalmaza. Ha a számok eléggé jellemezhetik a tüzvész pusztításait, meg megenlíthetjük, hogy több mint kétezer ember veszett a lángokba s valami huszezer hajléktalan bolyongott a rémsz ejszakokon Hamburg u'cain.

Negyven millió marka kárt okozott a fektelen veres katasztrófa. Tekintetbe véve, hogy ezelőtt hatvan évvel a pénzok legalább háromszor akorra értéké volt, mint ma, a mostani londoni szerencsétlenség is eltörpül Hamburg gyásznapjának horzalmával szemben. Természetesen akkor is a világ minden tájéka fölött megindult az adakozás, mely harmadfel millió markával járult hozzá az új Hamburg felepüléséhez.

De a nagy multu Hansa város főleg a maga erejéből elelt fel újra hamvaiból. Mint a francziáknak 1871-ben, az elemek által ép oly súlyosan letiport Hamburgnak is tulajgyezék nemzetközi kölcsönét. Ötven millió kölcsönt vett fel Hamburg s újra felepülve, Nemeter-

szág második városává és az első kikötőjévé kmelkedett.

Egy másik város, mely mint a hamvaiból fölélelt Fónix egy nagy tüzvész romjaiból épült fel újra, az Amerika haladás tipikus városa Chikágó.

A hetvenes évek elején Chikágó még szerény kis városka volt, mely tisztán a Michigan-ökönyékén való keresetből élt.

Egyszerre kigyult a láng a laza építkezésű házak között, melyek száraz kazalként égetek a szeles időben, De mintha ez a szerencsétlenség az elpusztult város legnagyobb reklámja lett volna. Az élesezű amerikaiak felismerték Chikágó fontosságát, mint a cananai tavak s a Mississippi folyamrendszer összekötő utjának csomópontját. Főlepillt a michigan-parti metropolis, e mely amerikaiaság tekintetében tulszárnyalta New-Yorkot is.

Nagy tüzvész áldozta a volt még Dél-amerikában Monte-Video, a mely a legutóbbi elnökögyilkosság révén nemrég felbukkant a dél-amerikai nagyvárosokat borító ismeretlenség homályából.

Periódikus tüzesetek áldozata az arany-szarv büszke városa, Konstantinápoly. Óriási külvárosai Pera, Galata, melyek a tulajdonképeni kereskedés es forgaom központjai, szinte ellenőrizhetetlenek tűzbiztonsági szempontból. 1870 óta Perabaa negyszer, Galatában háromszor pusztított a tüzvész, mindannyiszor egész érczakát borítva hamuba. Hogy utóbbi időben ezek a sralmas viszonyok némileg javultak, egy magyar ember, gróf Székényi Ödönnek az érdemo.

Ha az 1851-iki marseillei, az 1858-iki palermói, az 1862-iki boroszlói, az 1865-ik bergeni s az 1874. évi kievi meg barcelona-i tüzvészeket megemlítjük, beszámoltunk a század legnevezetesebb tüzeseteiről.

Magyarországon a század első felében a nagy alföldi városok Debreczen Makó, Szolnok Czegléd egymastal s többen nem egyszer állottak a veres katasztrófák s a nádfeleles utcák mentén tovaterjedni.

De a mi patriarchalis földmivelő városaink gyorsan kiheverték a bajt. Az elpusztult kunyhók helyére újakat építettek, se nagyobbat se díszesebbet mint az előtt s a város maradt a régi falu, a mi volt.

Az utóbbi évek nagy tüzei, melyek Máramaroszigetet, Toajt Eperjest Nagy Káryit Torockót es Veszprémet pusztítottak, még mindnyajunk élénk emlékezetében élnek. E nagy szerencsétlenségek egy haszna még is volt. A legiőbb városbau ezek hatasa alatt alapítottak meg vagy szervezték újra a tűzoltóságot es új, czelszerűbb építkezési szabályrendeleteket léptettek életbe.

Világszerre így van ez különben, miőt így van, a korszakalkotó nagy tüzek mindinkább gyérülnek is. Olyan óriási katasztrófa, mint a londoni a mai modern városokat már nem is érheti. Londonnak egy másik nevezet sem érhetne volna, csak éppen a City, melynek össz-zsufoltan szorongó ósdi háztömegei elmúlt századok emlékei voltak, es csak természetes végzetük érte őket utól, midőn az emberek ujjaépitő kedvének hiányában végre is a lángok pusztító hatalma által tüntek el a föld színéről.

Magyar aranyásók kalandjai.

Nem kell azt hinni, hogy az arany láznak nincsenek betegeli a mi fajtánkból való emberek között is. Persze nem elég érettök Erdélybe menni, az ottani aranybányákba, at kell menni az oceánon, Amerikába. Ott azonban akad nem egy a bevándorlott magyarok között is, a ki a szerencsés játéknak ezt a nehéz fajtáját úzi. A Cleveland Szabadság nyoman a mult hetea írjuk meg egy aranykereső amerikai magyar kalandjait, most két más magyar aranyásóról beszél ugyenez a lap. Csornay Istvánnak hívják az egyik aranyásót, Székely a másik.

»Egy meleg napon — írja a laphoz intezett leveleiben Csornay — tízenegyen azzal az elhatározással indultunk ki Boise Cityből, hogy atmegyünk a Bitter hegyek aljába szer-

kikötőjévé
a hamvaj-
z romjaiból
és tipikus
kigó még
tán a Mi-
élt.
za építkezé-
kazalként
ez a sze-
legnagyobb
amerikaiak
nt a cana-
dszer ösz-
Fülepült a
amerikaiak-
Yorkot is,
még Dél-
legutóbbi
lbukkant a
ismeretlen.

az arany-
oly. Oriási
tulajdon-
központjai,
százi szem-
r, Galatá-
mindány-
uba. Hogy
nyok né-
gróf Szé-
1858-iki
1865-ik
arczeloni
nk a szá-

felében a
ó, Szolnok
egyszer
a nádfe-
elő váro-
elpusztult
nagyob-
a város

lyek Ma-
y Károlyt
ták, még
élnék. E
még is
asa alatt
a tűz-
szabály-
en, miót
mindin-
tasztrófa,
okat már
negye-
a Cilyi,
li haztö-
er csak
midő az
n végre
ntek el a

ndjai.
any laz-
ból való
erattók
akba, át
Ot azon-
magyarok
zt a ne-
sag ny-
nykereső
két más
a lap.
anyásót,
phoz in-
azzal
Cityből,
aba sze-

rencsét próbálni, most egy pár cowboy azt híresztelte, hogy ott gazdag arany erekre bukkantak. A csapatban csak ketten voltak magyarok én és Székely barátom. Hogy fáradságos utunkon könnyítsünk, rögtönzött tutajon pár száz mértföldnyire a Snake folyón hajózástunk. A Snake (kigyó) folyó végig kigyózik Idaho nyugati felén, valóságos holttenger jellegűt ad a környéknek, még a partján sem találni növényt, a madarak is elkerülik, nem látni itt mást, mint pusztulásnak indult indián sarköveket, néhol portyázó indián csapatot. A Bitter hegylánczolatot augusztus közepén értük el s azonnal hozzáláttunk a kincs kereséshez. Kisebb-nagyobb szerencsével meglehetősen haladtunk előre, míg a hirtelen bekövetkezett zord idő meg nem akadályozta munkálatainkat. Gondoskodnunk kellett téli tanyáról. Egy canionban — sziklahasadékban — két szoba formát vájtunk, hol meglehetősen óva éreztük magunkat, akár mily zivatar el- len. Időtöltésből olykor-olykor kibújtunk az oduból és medvére vagy nyestre vadásztunk. Minden jól ment két hétig, amíg egy czirkáló indián csapat föl nem fódözte csöndes tanyánkat. Eppen ebéd után pipára gyújtottunk, a sűrű hópelyhket erősen fújta a szel tanyánk felé. A sziklahasadék tulo oldalán egy tarsunk mozgó alakokat vett észre s azonnal jelentette, hogy bizonyosan az indiánok czirkálnak körülünk, meg alig nem a legjobb szándékkal. Egy George Andersson nevű öreg bányász kilépett a szobából, hogy magbtizonyosodjék vajjon csakugyan indiánok-e, vagy valami eltevedt vandorok. Alig tette ki a lábát az ajtón, midőn egyszerre vagy hat lövés dördült el s Anderson a kunyhó ajtaja előtt halva rogyott össze. Egy pillanat alatt, fegyverrel kezünkben, talpon voltunk, egyszerre tíz fegyver dördült el s láttuk, hogy a tuisó oldalon az indiánok között nagy a zavar. A tömeget jól szemügyre véve, lehettek vagy hatvanan. Mas választani valónk nem volt, mint küzd- nünk a az utolsó emberig, az utolsó leheletig. Ha megadjuk magunkat, halálunk bizonyos meg pedig csak az indiánok által ismert kin- zási módszer szerint. Megadásról tehát szó sem lehetett Annyi bizonyos, hogy mi előny- ben voltunk ellenségeink felett a menyiben majdnem hozzáférhetetlen helyet foglaltunk el és e mellett jól el voltunk torlaszozva. Az in- dianok az első lövések után elvonultak, mialatt mi is hozzáláttunk, hogy még jobban eltorlaszoljuk magunkat. Kis idő múlva meg- jelent egy indián. Ezt lövésünk leterítette, pár percnyi várakozás után azonban ismét kettő mutatkozott, azokat is mihamar elepe- diáltuk a happy hunting ground-okra. Mig figyelmünket ezek a fickók lekötötték, addig mintegy negyven főből álló csapat észrevétel- nélkül mekerüte tanyánkat az elienkező irány- ból és egyszerre mint a fürge vad üvöltés- sel vagy harminc lépésnyire kunyhóinkot megkezdtek a tüzelést s az előbbi tamadó kelyről az ott maradtak szinten bőven szórták felénk a golyókat. Mi a resen keresztül jól irányoztuk lövéseinket csakis a közelünkben levőkre fordítottuk figyelmünket ugyanoyira, hogy párperc alatt visszavonultak, magukkal cipelve seb-sültjeiket és egy pár halottat. Ezután vagy két órai szünet állt be, mialatt mi rendbehoztuk a megsérült torlaszokat. El voltunk készülve egy újabb és erősebb tama- dasra s resen voltunk. Közülük-ül öt óra le- hetett, a hópelyhek csak gyéren kullottak, szürkület kezdett már is, azt hittük, hogy csak az éj sötéte alatt támadnak meg ben- nünket a midőn egyszerre fegyverropogás mindnyájunkat talpra állított. Alakokat nem láttunk, tehát goyóinkat nem akartuk hiába pazarolni s a tüzel nem adtuk vissza. Még egy hatalmas és ékelen vad ordítás és min- den elnémult.

Az egész éjjel talpon töttük, azonban egész nyugodtan alhattunk volna, mert táma- dónk nem haborgattak többé, elvonultak. alkalmasint abból a szándékból, hogy ujult erővel pár nap múlva ismét ránk törnek. Mi azonban nem vártuk be a meglepetést, hanem masnap, déltájban, mitűn indián nem láttunk sehoh s mert az idő is egészen meglágyult, Andersson őszinte részvet mellett eltakarítva

s azt sem kutatva, hány rázbörü fizetett élé- tével kedves bajtársunk haláért, csöndesen és óvatosan ott hagyuk tanyánkat. Három napi kóborlás után egy juhásztanyára bukkantunk, hol 16 jól fegyverzett és jól megtermett le- gény volt, azok társaságában egy hét alatt visszaérkeztünk Boise Citybe.

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 56. Bérlet szám 12.
A szelvény és kedvezményes jegyek ma érvényesek.
Pénteken, nov. 26-án ötödször

TRILBY.

Szinmű 4 felv. George du Maurier regénye után Pau M. Potter. Ford. Fáy J. Béla.

- S z e m é l y e k :
Trilby O'Ferral	Halmi M.
Talbot Wynné (Taffy)	Bartha
Alex Aleister (Sandy)	Tanay
William Bagot (Billy)	Vidor
Roechemartel há. (L'Zouzon)	Karacs
Th. De La farce (Dodor)	Szentes
Svengali	Komjathy
Gecko	Rubos
Vinardné, házmesterné	Kiss I.
Antony	Ungváry
Lorimer	Serfözy Gy.
Thomas Bagot	Szathmáry
Mistress Bagot	F. Csigaházy
Kaw szinigazgató	Fenyéri
Angéle	Cserény
Honorine	Bartháné
Margueritte	Cserényi M.
Philippine szobaleány	Kovács F.

Történi Parisban, az 50-es években, az I. felv. egy műteremben, a Quartier Latinben, a II. felv. egy hónappal utóbb ugyanott, a III. felv. 5 évvel később a Cirque de Bashibozuqen foyerjában, a IV. felv. 5 nappal utóbb az I. felv. színhelyén.

Szombaton
A KÉK ASSZONY.
Varney operettje.

Nyilt-tér.

Foulard-selymet 60 krtól 3 frt 65 krig méterenként — japáni, chinai s. a. t. a egujabb mintázattal és színekben u. m. fekete eher és színes **Henneberg selymet 45 krtól 14 frt 65 kr.** méterenként sima, csikos, koczkázott, mintázott damasztol s. a. t. (mint egy 240 különböző minőségben 2000 szín és min- tázattal s. a. t.) a megrendelt árukat **postabér és vámmentesen a hhoz szállítva**, valamint mintákat postafordultával küldenek **Henneberg G. (cs. és k. udvai szállító) se- lyemgyárai Zürichben.** Svájcba cím- zett levelekre 10 kros, levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt meg- rendelések pontosan elintéztetnek. 2.

Magas jutalékban

részesülnek megbizható szolid ügynökök, kik törvényszerűen megengedett sorsje- gyeknek, részletfizetésre való előadásá- val, egy nagy pénzintézet (részvénytár- saság) számlájára foglalkozni ohújtanak. Ajánlatok »Confid'ntia» czimen: Eckstein Bernát hirdetési irodájába Budapest, V., Fürdő-utca 4. szám intézendők.

Alkalmi vétel folytán felsorolt cikkek mélyen leszállított árakban beszerezhetők Ifj. Kovács S. czégnél

Kossuth-utca 1-ső tkpéztár épület. **Ezelőtt. Most.**

Férfi czipők párja	3.50	2.40
» » »	4.—	2.75
» » »	4.40	3.—
» » »	5.—	3.25
» » »	5.50	3.75
Női czipők párja	3.65	2.50
» » »	4.—	2.75
» » »	4.50	3.—
» » »	5.—	3.25
» » »	5.50	3.50
Gyermek czipők párja	1.75	1.—
» » »	2.—	1.30
» » »	2.25	1.50
» » »	2.50	1.65
» » »	2.75	1.80
» » »	3.—	2.—

Téli bélelt Jäger alsó ingek
drbja 55, 60, 65, 75, 85 kr.

Téli bélelt Jäger nadrágok
ugyanily árakban.

Félselyem esőernyők

drbja 1.20, 1.50, 1.80, 2.— frt.
egész selyem 3.—, 3.50, 4.— frt.

Férfi ingek sima elővel
drbja 1.—, 1.20 kr, egész finom 1.50 kr.

12 pár manchetta 5-szörös 3.60 kr.
12 drb. gallér » 1.90 »

Téli kötött kesztyük férfi és női
párja 25, 30, 35, 40, 50, 60 kr.

Férfi harisnya párja 15, 20, 25, 30 kr.
Lábravaló drbja 60, 70, 80, 90 kr.

Bőrkeztyük minden színben
női és férfi párja 1 frt.

Rumburgi vászon 30rőt. Ezelőtt 12 frt. Most 7 frt.

Creász vászon » 14 » » 8 »

Férfi sapkák kalapok

bámulatos olcsó árakban.
Zsebkendők hölgyek részére
francia batiszt 12 drb. Ezelőtt 3 frt Most 1.40 kr.
Ugyanaz vászonba » 4 » » 2.— frt.

Gyermek játékok és disztárgyak

óriási választékban
beszerzési árból 35% engedmény.

Szappanok, fésűk, kefek, illatszerek, pénz- tárczák, uti bőröndök, nyakkendők stb.

itt fel nem sorolt cikkek

bámulatos olcsó árakban beszerezhetők.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

 KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapir cégnyomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték cégnyomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

 nagyon olcsón.

Részvények, szelvények, elsőbbségi kötvények, értékpapírok, évi jelentések, zárszámadások, rovatos ivenk, tabellák.

 Gyászjelentések.

Hangverseny műsorok. Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Különlegességek kitűnő magyarsággal helyesen kiállított **ÉTLAPOKBAN.**

 Pinczérszámlák bor és sör czimkék.

Napilapok, hetilapok, szaklapok, képes folyóiratok előállítása

 diszes, pontos és jutányos kivitelben. Ezek szétküldése (expediálva.)

Bármily terjedelmű regények, elbeszélések, költemények, tudományos és szakmunkák előállítása.

 Névjegyek 50 krtól kezdve.

A „Debreczen” kiadóhivatala.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.